

10. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ 1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI KONU SORU DAĞILIM TABLOSU

Ünite	Konular	Kazanımlar	Soru Sayısı
GİRİŞ	<p>OKUMA</p> <p>1. Edebiyatın tarih ve din ilişkisi</p> <p>– Tarihî gerçekliğin edebî metinlerde yeniden yorumlandığı, tarihin edebiyattan yararlanabileceği üzerinde durulur. Edebiyatın dinî hayata, dinî hayatın da edebiyata ve dile etkide bulunduğu dikkat çekilir.</p> <p>2. Türk edebiyatının tarihî dönemleri</p> <p>– Türk edebiyatının ana dönemleri (İslamiyet’in kabulünden önceki dönem, İslami dönem, Batı etkisinde gelişen dönem) üzerinde durulur. Bu dönemlere ilişkin bilgilendirme örnek metinler üzerinden yapılır.</p> <p>3. Türkçenin tarihî gelişimi</p> <p>– Sözlü edebiyat dönemi ile ilgili kısaca bilgi verilir. Yazılı edebiyat dönemi hakkındaki açıklamalar, Türklerin kullandığı alfabeler (Kök Türk, Uygur, Arap, Kiril, Latin alfabesi) çerçevesinde yapılır.</p> <p>Dil bilgisi konuları:</p> <p>Metinler üzerinden imla ve noktalama çalışmaları yapılır.</p> <p>YAZMA</p> <p>“Yazının gelişimi” “Türk yazı sanatı” ve “Alfabeler” gibi konularda bir yazma çalışması yapmaları sağlanır.</p>	<p>“Giriş” üniteleri ünite tablosunda belirtilen kendi konuları çerçevesinde ele alınacaktır. (bkz. Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı sayfa 13, 2 madde)</p>	1
	HİKÂYE	<p>OKUMA</p> <p>1. Dede Korkut Hikâyeleri’nden bir örnek</p> <p>2. İki halk hikâyesi örneği</p> <p>– Halk hikâyeleri, destan tipi ve aşk temalı olmak üzere iki farklı tarzdan seçilir.</p> <p>– Hikâye türünün dünya edebiyatından bir örneğine yer verilir ve bu hikâyeyi, inceledikleri metinlerle karşılaştırmaları sağlanır.</p> <p>– Hz. Ali Cenknemeleri’ne yer verilir.</p> <p>3. Bir mesnevi örneği</p> <p>– Mesnevi örnekleri Yusuf u Züleyha, Ashab-ı Kehf gibi eserlerinden seçilir.</p> <p>4. Tanzimat Dönemi’nden bir hikâye</p> <p>5. Millî Edebiyat Dönemi’nden bir hikâye örneği</p> <p>– Hikâye örneklerinden hareketle Tanzimat ve Millî Edebiyat Dönemi’nde hikâye türünün gelişimine ve özelliklerine yer verilir.</p> <p>Dil bilgisi konuları:</p> <p>– Metindeki fiilimsileri bulma ve bunların metindeki işlevlerini belirleme</p> <p>– Metindeki üzerinden imla noktalama çalışmaları yapılır.</p>	<p>A.2.1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.</p> <p>A.2.4. Metindeki çatışmaları belirler.</p> <p>A.2.5. Metnin olay örgüsünü belirler.</p> <p>A.2.6. Metnin şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.</p> <p>A.2.7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.</p> <p>A.2.9. Metindeki anlatım biçimleri ve tekniklerinin işlevlerini belirler.</p> <p>A.2.11. Metinde millî, manevî ve evrensel değerler ile sosyal, siyasal, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.</p> <p>A.2.13. Metni yorumlar.</p> <p>B.1. Farklı türlerde metinler yazar.</p> <p>A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.</p>

- Okuma kazanım ve açıklamaları için bk. EK 2, yazma kazanım ve açıklamaları için bk. EK 5.
- “Ülke Geneli Yapılacak Ortak Yazılı Sınav”da açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı 8 soru göz önünde bulundurularak planlama yapılmıştır.

EK 2

(EK 2, MEB Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı 2018, s. 21-22'de yer alan öyküleyici edebî metinler okuma kazanımlarını içermektedir.)

1. “Giriş” üniteleri ünite tablosunda belirtilen kendi konuları çerçevesinde ele alınacaktır.

2. ÖYKÜLEYİCİ (ANLATMAYA BAĞLI) EDEBÎ METİNLER (Masal/Fabl, Destan, Mesnevi, Hikâye, Roman vb.)

A.2. 1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.

Öğrencilerin bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını metindeki bağlamından hareketle tahmin etmesi ve tahminini kaynaklardan yararlanarak kontrol etmesi sağlanır.

A.2. 2. Metnin türünün ortaya çıkışı ve tarihsel dönem ile ilişkisini belirler.

Metin türlerinin ortaya çıkmasında sözlü ve yazılı kültürün, toplumsal değişimlerin ve etkileşimlerin, basın yayın organlarının etkisi üzerinde durulur.

A.2. 4. Metindeki çatışmaları belirler.

Metindeki temel çatışmayı/karşılaşmayı ve bu çatışma etrafında metinde yer alan veya metnin ima ettiği diğer çatışmaları/karşılaşmaları/karşıtlıkları belirlenmesi sağlanır.

A.2. 5. Metnin olay örgüsünü belirler.

Öyküleyici metinlerde olayların birbirleriyle ilişkisi ve sıralanışı (kurgulanması) üzerinde durulur.

A.2. 6. Metindeki şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.

Öyküleyici metinlerde şahısların rol dağılımları, olay akışını etkileyen fiziksel, psikolojik ve ahlaki özellikleri, toplumsal statüleri, -varsa- tarihsel/gerçek kişilikleri veya bu kişiliklerle ilişkileri; tip veya karakter özelliği gösterip göstermedikleri vb. belirlenir.

A.2. 7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.

a. Öyküleyici metinlerde kahramanların ruh hâli ile zaman ve mekân arasındaki ilişki, olayların gelişiminde zaman ve mekânın işlevi vb. belirlenir.

b. Metnin kurgu zamanı ile -varsa- içeriğin bir tarihsel zamanla/dönemle ilişkisine değinilir. Örneğin romancı veya hikâyecinin olayları hangi zaman dilimleri içinde kurguladığı (günün bir saati, aylar, yıllar, geri dönüş ve ileri gidişler vb.) kurgu zamanını, olayların/konunun Sultan II. Abdülhamit döneminde geçmesi ise tarihsel zaman/dönem ilişkisini ortaya koyar.

A.2. 9. Metindeki anlatım biçimleri ve tekniklerinin işlevlerini belirler.

Öyküleyici metinlerde yararlanılan anlatım biçimleri (öyküleme, betimleme vb.) tespit edilir. Anlatım teknikleri ise (gösterme, tahkiye etme, özetleme, geriye dönüş, diyalog, iç konuşma, iç çözümleme, bilinç akışı, pastiş, parodi, ironi vb.) 9. sınıfta verilir. Anlatım tekniklerinin tespiti ilgili metinler üzerinde yapılır.

A.2. 11. Metinde millî, manevi ve evrensel değerler ile sosyal, siyasi, tarihî ve mitolojik öğeleri belirler.

a. Metinde, metnin yazıldığı dönemin gerçekliğini yansıtan unsurlara ve/veya metnin dönemin gerçekliğiyle ilişkisine değinilir.

b. Bazı metinlerde ise içeriğin/göstergelerin genel anlamda doğal, toplumsal veya bireysel gerçeklikle ilişkisi incelenir.

c. Bu hususlar değerler eğitimi çerçevesinde ele alınır.

A.2. 13. Metni yorumlar.

Metindeki açık ve örtük iletileri; metinle ilgili tespitlerini, eleştirilerini, güncellemelerini ve beğenisini metne dayanarak/gerekçelendirerek ilgili kazanımlar çerçevesinde ifade etmesi sağlanır.

A.2. 16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

EK 5

(EK 5, MEB Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı 2018, s. 26'da yer alan öyküleyici edebî metinler okuma kazanımlarını içermektedir.)

B) YAZMA

B.1. Farklı türlerde metinler yazar.

a. “Ünite, Süre ve İçerikleri” tablosunda belirtilen türlerde yazma çalışmaları yaptırılır.

b. İşlenen metinden hareketle farklı türlerde yazma çalışmalarına da yer verilir.